

Dohledový benchmark č. 2/2021

ke konání osobního jednání s dlužníkem podle § 410 odst. 2 insolvenčního zákona prostřednictvím videokonference

Oblast:	- insolvenční správci - výkon funkce a činnosti insolvenčního správce
Relevantní právní úprava:	- § 410 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb. - § 36 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb. - § 14 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 121/2019 Sb.

1. Úvod

Ministerstvo spravedlnosti, odbor insolvenční a soudních znalců (dále jen „*ministerstvo*“ či „*orgán dohledu*“), coby správní orgán příslušný k výkonu dohledu nad insolvenčními správci a hostujícími insolvenčními správci podle § 36 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích (dále jen „*ZIS*“) se v rámci své činnosti setkalo s pochybnostmi týkajícími se **možnosti konat jednání s dlužníkem podle § 410 odst. 2 insolvenčního zákona prostřednictvím videokonference**.

Vzhledem k tomu, že se jedná o otázku přímo související s potenciálním projednáním přestupku spočívajícího v závažném porušení povinnosti stanovené insolvenčním zákonem podle § 36b odst. 1 písm. i) ZIS, orgán dohledu za účelem zvýšení transparentnosti své praxe vydává tento benchmark.

2. Právní úprava

Podle § 7 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „*InsZ*“) „*Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních*

soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.“

Podle § 410 odst. 2 InsZ „Přezkoumání přihlášených pohledávek provede insolvenční správce tak, že v seznamu přihlášených pohledávek podle § 189 odst. 1 u každé z pohledávek výslovně uvede, zda ji on sám, dlužník nebo věřitel popírá nebo nepopírá, přičemž ke stanovisku dlužníka bude připojen i podpis dlužníka; stanovisko dlužníka zjistí insolvenční správce při osobním jednání s dlužníkem, jehož datum a místo konání sdělí dlužníkovi nejméně 7 dní předem. Skončením osobního jednání s dlužníkem končí přezkumné jednání. Věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena, o tom insolvenční správce písemně vyrozumí a poučí jej o dalším postupu. Poté insolvenční správce vypracuje zprávu o přezkumu; její součástí je záznam o jednání s dlužníkem podepsaný insolvenčním správcem a dlužníkem, seznam přihlášených pohledávek a doklad o písemném vyrozumění věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena.“

Podle § 36 odst. 1 InsZ „Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře. Společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.“

Podle § 14 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce (dále jen „vyhláška o standardech“) „Požadavkem na plnění povinnosti insolvenčního správce postupovat při výkonu své funkce svědomitě a s odbornou péčí při jednání s dlužníkem, jehož úpadek je řešen oddlužením, je dlužníka při osobním jednání k přezkoumání přihlášených pohledávek informovat o průběhu a účelu tohoto jednání, způsobu, jakým může dlužník popírat přihlášené pohledávky, a o významu popření přihlášené pohledávky.“

3. Stanovisko orgánu dohledu

Insolvenční zákon stanoví, že se pro insolvenční řízení použijí ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“), přiměřeně, nestanoví-li insolvenční zákon jinak nebo není-li takovýto postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení (§ 7 InsZ). **Jakékoli použití občanského soudního řádu (i přiměřené) tak bude vyloučeno, obsahuje-li insolvenční zákon zvláštní právní úpravu.** Podle názoru orgánu dohledu představuje ustanovení § 410 odst. 2 InsZ, kdy tento **výslovně stanovuje povinnost osobního jednání insolvenčního správce s dlužníkem** za účelem zjištění jeho stanoviska k přihlášeným pohledávkám, zvláštní právní úpravu vedení jednání podle § 410 odst. 2 InsZ, tudíž je v tomto ohledu **použití ustanovení OSŘ upravující využití videokonferenčního zařízení vyloučeno.**

Povinnost provést osobní jednání s dlužníkem podle § 410 odst. 2 InsZ byla zakotvena novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 64/2017 Sb., čímž došlo k významnému **přenosu části agendy v oblasti oddlužení z insolvenčních soudů na insolvenčního správce** – od účinnosti této novely neprovádí přezkum pohledávek v oddlužení insolvenční soud, ale insolvenční správce, který má povinnost přezkum přihlášených pohledávek zaznamenat do zprávy o přezkumu a spolu se seznamem přihlášených pohledávek ji zaslat insolvenčnímu soudu. Podle současné právní úpravy je tedy role insolvenčního správce při tomto osobním jednání s dlužníkem nezastupitelná a vyžaduje tak, aby přezkum pohledávek, při němž má insolvenční správce zjistit stanovisko dlužníka k přihlášeným pohledávkám, byl proveden **za osobní přítomnosti ustanoveného insolvenčního správce a za osobní účasti dlužníka**, přičemž insolvenční správce je podle aktuální právní úpravy garantem řádného průběhu tohoto jednání, neboť oproti předchozí úpravě **nahrazuje na osobním jednání podle § 410 odst. 2 InsZ roli, kterou plnil soudce**. Na osobní jednání podle § 410 odst. 2 InsZ lze tedy **nahlížet jako na soudní jednání, pro které insolvenční zákon stanovuje vlastní pravidla pro jeho konání**.

Insolvenční správce je povinen postupovat svědomitě a s odbornou péčí. Konkrétní charakteristiky takového postupu ve vztahu k osobnímu jednání s dlužníkem stanovilo ministerstvo ve vztahu k některým aspektům výkonu funkce insolvenčního správce ve vyhlášce o standardech. Podle § 14 písm. c) vyhlášky o standardech je požadavkem na plnění povinnosti insolvenčního správce postupovat při výkonu své funkce svědomitě a s odbornou péčí (při jednání s dlužníkem, jehož úpadek je řešen oddlužením) informovat dlužníka při osobním jednání k přezkoumání přihlášených pohledávek o: (1) průběhu a účelu tohoto jednání, (2) způsobu, jakým může dlužník popírat přihlášené pohledávky, a (3) významu popření přihlášené pohledávky. **Z dikce insolvenčního zákona a vyhlášky o standardech se tudíž podává, že platné právní předpisy neumožňují insolvenčnímu správci zjišťovat stanovisko dlužníka k přihlášeným pohledávkám** (tj. provést přezkumné jednání v řízení, v němž je úpadek dlužníka řešen oddlužením) **jiným způsobem než osobním jednáním s dlužníkem**.

Jedním z účelů osobní přítomnosti insolvenčního správce na jednání podle § 410 odst. 2 InsZ, jakožto vysoce kvalifikovaného odborníka, je **zajištění jeho řádného průběhu**, zejména aby byl dlužník řádně srozuměn a poučen zejména stran účelu jednání, důsledků vyplývajících z jeho stanoviska k přihlášeným pohledávkám a konečně též **seznámen s veškerými potřebnými podklady (zejména s přílohami přihlášených pohledávek, do nichž nelze nahlédnout prostřednictvím insolvenčního rejstříku)**. Vzhledem k povinnosti insolvenčního správce vykonávat dohled nad činností dlužníka po dobu trvání účinků schválení oddlužení stanovenou v § 412 odst. 2 InsZ, je pak dalším účelem osobní přítomnosti insolvenčního správce na jednání podle § 410 odst. 2 InsZ seznámení dlužníka s konkrétní osobou, která bude funkci insolvenčního správce v jeho insolvenčním

řízení vykonávat. V tomto ohledu nelze opomenout ani sociální aspekt institutu oddlužení, který je určen k řešení úpadku fyzických osob nacházejících se zpravidla v tíživé životní situaci. Orgán dohledu pak zastává názor, že pro zajištění řádného průběhu jednání podle § 410 odst. 2 InsZ je s ohledem na výše uvedené osobní účast insolvenčního správce na tomto jednání nezbytná, a to **skutečně ve formě osobní přítomnosti, nikoli pouze zprostředkovaně prostřednictvím videokonferenčního zařízení.**

Insolvenční správce by se konáním jednání podle § 410 odst. 2 InsZ nikoli ve formě skutečně osobního jednání s dlužníkem, mohl dopustit závažného porušení povinnosti stanovené mu v § 410 odst. 2 insolvenčního zákona, když v takovémto případě by toto jednání nebylo provedeno v souladu s platnou právní úpravou, čímž by mohl být porušen zákonem chráněný zájem na řádném výkonu činnosti insolvenčních správců. V této souvislosti je potřeba také zdůraznit, že provedení jednání podle § 410 odst. 2 InsZ je činností, kterou nelze vykonávat prostřednictvím jiných osob (a to ani jiných osob zapsaných v seznamu insolvenčních správců) nebo prostřednictvím zaměstnance insolvenčního správce či zaměstnance dlužníka.

4. Závěr

Ustanovení § 410 odst. 2 InsZ představuje speciální právní úpravu pro konání osobního jednání s dlužníkem, přičemž požadavek na osobní přítomnost insolvenčního správce na tomto jednání **vyklučuje použití ustanovení OSŘ upravující využití videokonferenčního zařízení.** Pro zajištění řádného průběhu jednání podle § 410 odst. 2 InsZ je tedy s ohledem na účel tohoto jednání osobní účast insolvenčního správce na tomto jednání nezbytná, a to **skutečně ve formě osobní přítomnosti, nikoli pouze zprostředkovaně prostřednictvím videokonferenčního zařízení.**

Upozornění

Informace obsažené v tomto materiálu vyjadřují právní názor odboru insolvenčního a soudních znalců Ministerstva spravedlnosti coby útvaru funkčně příslušného k výkonu dohledové působnosti ministerstva nad insolvenčními správci a hostujícími insolvenčními správci. Tento materiál byl zpracován v rámci dobré správní praxe, a to za účelem zvýšení právní jistoty adresátů relevantních právních norem, jakožto i zvýšení transparentnosti a předvídatelnosti výkonu dohledových pravomocí Ministerstva spravedlnosti. Názory obsažené v tomto materiálu se vztahují k dohledové praxi Ministerstva spravedlnosti a nejsou právně závazné; soudy, jiné orgány veřejné moci a ministr spravedlnosti coby orgán rozhodující ve vybraných řízeních ve druhém stupni mohou zaujmout jiný názor. Postup v souladu s tímto materiálem bude orgánem dohledu obecně považován, v mezích okolností

konkrétního posuzovaného případu, za postup v souladu s relevantními právními předpisy.

V Praze dne 13. července 2021

Mgr. Jan Benýšek
ředitel odboru insolvenčního
a soudních znalců